

Kruunupyö – Yhteyksien lähellä luonnon rauhassa

Kruunupyön visio on yhteistyö – haluamme olla sillanrakentajia niin ihmisten ja kunnanosien välillä, kuin etelän ja pohjoisen. Kruunupyössä on helppo viihtyä ja palvelutaso on hyvä kaikissa kunnanosissa. Yritystoiminta kukoistaa ja kunta luo puitteet uusille yrityksille.

Vahvuudet, joita meidän on jatkossakin varjeltava:

- Sitoutuneet ihmiset, runsaasti yhdistyksiä, elävä kaksikielisyys ja talkoohenki ovat voimavaroja. Kunnassa on monia ja monipuolisia mahdollisuuksia viettää vapaa-aikaa urheilun, kulttuurin sekä vapaan sivistyksen parissa.
- Yrittäjyyden ja monipuolisen elinkeinoelämän ansioista kunnassa on monta työpaikkaa, näin ollen työttömyys on alhaista.
- Erinomainen palvelutaso kaikenikäisille ja kaikissa elämäntilanteissa. Kunnan palveluja täydentävät muut palvelut, yksityiset toimijat ja kolmas sektori. Meillä on hyvä varhaiskasvatus ja opetus.
- Parhaat palat kahdesta maailmasta; maaseudun rauha ja kaupungin läheisyys. Pieni, mutta pinta-alaltaan suhteellisen suuri kunta, jossa on puhdas, kaunis ja vaihteleva luonto, ja jossa on turvallista. Täältä pääsee helposti töihin ja harrastuksiin myös kunnan rajojen ulkopuolelle ja täältä voi vaivatta nousta lentokoneeseen kohti maailmaa.
- ”Kaikki tuntevat toisensa” – mentaliteetin ansiosta on helppo olla yhteydessä kuntaan, yrityksiin tai yhdistyksiin ja yhteistyö toimii hyvin matalan kynnyksen ja suuren joustavuuden ansiosta. Me-henki on olemassa ja se koskee kaikkia, myös uussuomalaisia.

Huomioon otettavat ulkoiset tekijät:

- Ilmastonmuutos voi johtaa sadon epäonnistumiseen, terveyden heikkenemiseen ja vesi- sekä ruokapulaan, nämä vuorostaan aiheuttavat väestömuuttoliikkeitä kun yhä useampi haluaa ehkä jakaa puhdasta ruokaamme ja ilmaamme. Pakolaisvirtojen ja muuttoliikkeiden vaikutukset ovat sekä myönteisiä että kielteisiä. Pandemiat voivat iskeä myös jatkossa.
- Suurvaltapolitiikka ja maailman voimatasapaino vaikuttavat Suomeen ja muihin maihin suurissa määrin. Kysymys sodasta ja rauhasta muuttuu yhä tärkeämmäksi. Maailmantalous ohjaa ja suurvaltojen mahdollinen taloudellinen taantuma romuttaisi talouden myös Suomessa.
- Teknologia jatkaa leviämistä. Muuttuvat energiatrendit, kiertotalous, akkuteknikka, robotisaatio, digitalisaatio ja sosiaaliset mediat sekä lääketieteellinen tutkimustyö muuttavat työmarkkinaa, taloutta ja turvallisuutta. Muutoksessa on riskejä, mutta myös mahdollisuuksia.
- EU:n ja Suomen politiikka. Mahdollisuudet harjoittaa peruselinkeinoja ja muuta yritystoimintaa sekä toimia ja asua maaseudulla. Hyvinvointialueuudistus ja hallintorajat vaikuttavat Kruunupyöhyn ja vaarana on, että lähipalvelut vähenevät. Koulutusten keskittyminen etelään on näköpiirissä. Mahdollisuudet saada palvelua ruotsiksi, suomeksi ja

muilla kielillä on hankala kysymys. Teiden heikentynyt kunnossapito johtaa yritysten toimintaedellytysten heikkenemiseen. Demokratiavajetta, kun kaikki palvelut keskitetään suuriin yksikköihin.

Tavoitteet vuodeksi 2030

Oikeaa lähipalvelua

- Varhaiskasvatus ja esikoulu on maan parhaimpia ja luo vakaan perustan lapsen elämälle tuoreimpien tutkimusten pohjalta
  - o Vahvat yksiköt varhaiskasvatuksessa, jotka tarjoavat vuorohoitoa ruotsiksi ja suomeksi, ja niiden täydennyksenä on pienemmät yksiköt kylissä
  - o Teerijärven ja Kruunupyyn varhaiskasvatuksen yksiköt keskitetään entisestään, jotta keskusta-alueetta kohden ei ole enempää kuin kaksi suurempaa yksikköä
  - o Esikoulu järjestetään läheisessä yhteistyössä varhaiskasvatuksen ja koulun kanssa, ja pedagogista toimintatapaa kehitetään
  - o Luonto on lähellä ja ulkoilmapedagogiikka on työväline kaikissa esikouluissa ja kaikissa varhaiskasvatuksessa, mutta myös erityisissä ulkoiluyksiköissä
- Vahvat koulut, sitoutuneet opettajat ja korkeatasoinen opetus houkuttaa oppilaita myös muualta
  - o Oppilaat ja opettajat voivat hyvin moderneissa, vasta rakennetuissa tai peruskorjatuissa kouluissa
  - o Tarjoamme ulkopedagogiikkaa koko perusopetuksessa
  - o Kunnassa on kielikylpy-yksikkö ja/tai suomenkielinen koulu
  - o Lukio houkuttaa vähintään 50 % kustakin vuosiluokasta ja vähintään 20 % vuosiluokan oppilaista tulee muualta
- Lähipalvelut säilyvät myös terveyden- ja sairaanhoidossa
  - o Työskentelemme sen eteen, että ikäihmisten asuntolat, äitiys- ja lastenneuvolat sekä terveysasemat ovat itsestään selvä osa hoitotarjontaa myös hyvinvointialueuudistuksen jälkeenkin
  - o Työskentelemme sen eteen, että hoitoketjut ja valinnanvapaus yli maakuntarajojen on itsestäänselvyys jatkossakin
- Kunnan lähipalveluja täydentävät hyvinvointialueen palvelut sekä yksityiset toimijat ja kolmas sektori

- Työskentelemme sen eteen, että kunnanosien keskustat ovat elinvoimaisia ja tarjoavat lähipalveluja esim. kaupan, huoltoaseman ja ravintolan muodossa
- Työskentelemme sen eteen, että oppilashuolto kehittyy ja on Kruunupyynnä lähellä oppilaita
- Työskentelemme sen eteen, että palo- ja pelastustoimi on jatkossakin lähellä kuntalaisia

Elävä maaseutu, jossa yritykset kukoistavat

- Yrityksillä on hyvät toimintamahdollisuudet
  - Teollisuustonttitarjonta on riittävä kaikissa kunnanosissa
  - Työpaikkojen omavaraisuus on 90 % ja työttömyys alle 4,0 %
  - Ensimmäiset yritykset ovat aloittaneet toimintansa Lentokentäntien pohjoispuolella sekä Kruunuportissa
  - Vähintään 15 uutta yritystä vuosittain
- Vuokra-asuntoja laatutietoiselle asiakkaalle
  - Vasta rakennetut tai peruskorjatut vuokra-asunnot tarjoavat laadukasta asumista niin kuntalaisille kuin kuntaan muuttaville
- Kauniit asuntoalueet houkuttavat uudisrakentajia
  - Kaavoitus on aina askeleen edellä. Ostamme lisää maata ja suunnittelemme uusia, houkuttelevia alueita hyvissä ajoin ja luomme myös mahdollisuuksia asuinalueiden ulkopuoliseen asumiseen
  - Meillä on joustavat ja selkeät rakennuslupaprosessit ja myönnämme vähintään 100 rakennuslupaa vuosittain
  - Markkinoimme aktiivisesti asuintonttejamme ja vuokra-asuntojamme, ja autamme muuttajia asunnon löytämisessä ja käytännön järjestelyissä
- Peruselinkeinot ovat Kruunupyynnä luonnollisia voimavaroja
  - Olemme jatkossakin Pohjanmaan suurimpia maatalouskuntia
  - Meillä on joustavat ja selkeät ympäristölupaprosessit ja muutoinkin hyvä ympäristöhallinto
- Luonto on meille tärkeä reusrssi
  - Tuemme hyvien patikointipolkujen kehittämistä ja kunnossapitoa, jotka houkuttavat ihmisiä
  - Matkailu ja luontomatkailu kehittyvät ja ulkokuntalaiset löytävät Kruunupyynnä

Missä tiet kohtaavat

- Lentoasema on tärkeä resurssi, joka mahdollistaa myynnin, viennin ja työssäkäynnin
  - o Työskentelemme sen eteen, että reittilentoja on moneen kohteeseen, yhä enemmän lomalentoja ja matkustajamääriä, joiden ansiosta lentoaseman kehitys jatkuu
- Maantieliikenteen yhteydet mahdollistavat nopean työpaikkaliikkumisen
  - o Työskentelemme sen eteen, että valtatie 8 varustetaan ohituskaistoilla
  - o Työskentelemme sen eteen, että vaaralliset risteykset Hopsalassa, Murikassa ja Viiperissä korjataan
  - o Työskentelemme sen eteen, että kantatie 63:n tielinjaus Kruunupyssä vihdoin muutetaan
  - o Työskentelemme sen eteen, että tiekunnossapitoa parannetaan, jotta tiet ovat turvallisia sekä kesällä että talvella
  - o Työskentelemme sen eteen, että joukkoliikennettä kehitetään
- Edustava vaikutelma kutsuu vierailulle ja kuntaan muuttoon
  - o Työskentelemme sen eteen, että kolme kuntakeskustamme antavat kuntalaisille ja ohikulkijoille houkuttelevan ja kauniin vaikutelman
  - o Hoidamme omat viher- ja ulkoalueet

Aktiiviset ihmiset

- Kruunupyö on yhtenäinen kunta, jossa puhalletaan yhteen hiileen
  - o Kansalaistapaamisia järjestetään säännöllisin välein erilaisista teemoista, keskustelemme ja tiedotamme ajankohtaisista asioista
  - o Kunnan verkkosivustolla julkaistaan jatkuvasti kyselyitä ja kysymyksiä ajankohtaisista asioista, jotta kuullaan asukkaiden mielipiteitä.
- Niin nuoret kuin vanhemmat voivat hyvin ja Kruunupyö on Suomen aktiivisimpia kuntia
  - o Päivitämme hyvinvointistrategian kerran valtuustokaudessa ja seuraamme asetettuja tavoitteita joka toinen vuosi
  - o Uudisrakentamisessa tai peruskorjauksessa panostamme 20 000 tai vähintään 1 % taidekustannuksiin.
- Järjestötoiminta ja talkoohenki on vahvaa, ja tarjotaan monipuolisia vapaa-ajan vieton mahdollisuuksia
  - o Panostamme vuosittain vähintään 150 euro/asukas elämänlaadun kohottamiseen (kulttuuri, vapaa-aika, urheilu, kirjasto, kansalaisopisto)

- Kolmannelle sektorille tarjotaan mahdollisuuksia järjestää täydentäviä palveluja edulliseen hintaan kunnan kiinteistöissä
- Kansalaisopisto ja Kruunupyyn kansanopisto luovat yhdessä mielekästä vapaa-ajan tekemistä
  - Tarjoamme kursseja vähintään 6500 tunnin edestä vuosittain ympäri kuntaa ja ne kiinnostavat sekä nuoria että vanhoja
- Kirjasto toimii kansalaisten käyttämänä olohuoneena
  - Omatoimiaukiolot lisäävät kirjaston käyttömahdollisuuksia

Maaseutukunta, joka käänsi trendin

- Kunnan talous on vahva ja tasapainoinen
  - Tulos jää plussalle ja voimme hoitaa käyttökustannukset ilman lainoja
  - Meillä on kilpailukykyinen veropolitiikka
- Väkiluku kasvaa, se ei pienene
  - Asukasluku kasvaa vuosi vuodelta
  - Panostamme kunnan markkinointiin niin sisäisesti kuin ulkoisesti
  - Tarjoamme yrityksillemme mahdollisuuden näkyvyyteen valtateitä pitkin
- Olemme kaksikielinen kunta, joka palvelee molemmilla kielillä
  - Palvelun laatua seurataan säännöllisillä kyselyillä
- Kuntamme on matkalla eteenpäin ja hyvinvoiva henkilökuntamme viihtyy ja kehittyy työssään
  - Sairauspoissaoloja mitataan vuosittain ja ne jäävät alle 12pvä/vuosi
  - Panostamme terveydenhuoltoon ja hyvinvointiin ja tarjoamme henkilökunnalle liikunta- ja kulttuuriseteleitä
  - Henkilökunnan hyvinvointia mitataan säännöllisesti jokavuotisella kyselyllä, jota analysoidaan ja seurataan
- Kunnan omistajapolitiikka on avointa ja selkeää
  - Vahvistamme omistajuuttamme entisestään
  - Luovumme kiinteistöistä, jotka eivät liity ydintoimintaamme

Ilmastotietoisia maaseudulla

- Kiinteistöimme ja infrastruktuurimme ovat tärkeitä ilmastolle

- Arvioimme aina hiilijalanjäljen kun rakennamme uutta tai peruskorjaamme
- Uusimme niin katuvalaistuksen kuin sisävalaistuksen LEDiin
- Henkilökuntamme voi käyttää omia sähköautojaan ja rakennamme sähköautojen latausinfraa kiinteistöihimme
- Tarjoamme pyöriä henkilöstön työkäyttöön suurimmissa yksiköissämme ja tarjoamme henkilöstölle helpompia mahdollisuuksia ostaa omia pyöriä
- Kestäviä valintoja ja tietoa
  - Tarjoamme ravitsevaa ja kestävää ruokaa, ja tehdessämme ruokahankintoja emme valitse vaihtoehtoja, jotka johtavat pitkiin kuljetuksiin tai esimerkiksi sademetsien vähenemiseen
  - Järjestämme vuosittain tapahtumia tai kampanjoita kansallisen Kestävän kulutuksen viikon aikana
  - Edistämme siirtymistä vihreisiin energiamuotoihin, esimerkiksi tuulivoimalaa
  - Torjumme haitallisia vieraslajeja joka kesä
- Kevyen liikenteen väylät johtavat kasvavaan pyöräily- ja kävelyliikenteeseen
  - Työskentelemme sen eteen, että Murikkaan rakennetaan alikäytävä kevyelle liikenteelle ja että pyörätie jatkuu Backändantietä pitkin
  - Työskentelemme sen eteen, että kevyen liikenteen väylä rakennetaan Teerijärven keskustasta Nabbaan
  - Työskentelemme sen eteen, että kevyen liikenteen väylä rakennetaan Kruunupyyn keskustasta Hopsalaan
  - Työskentelemme naapurikuntiemme kanssa yhdessä sen eteen, että kevyen liikenteen väylä rakennetaan Valtatie 8 ja Valtatie 13 pitkin